

Ποιήματα δίχως έπαρση

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ - ΠΟΘΟΥ**

ΠΟΙΗΣΗ Στις εκδόσεις Κέδρος κυκλοφόρησε η νέα ποιητική συλλογή του Θεσσαλονικιού ποιητή Στέλιου Λουκά, με τον επίκαιρο τίτλο «Η παρακμή της μνήμης», έξι χρόνια μετά την πρώτη ποιητική του συλλογή «Η πιο μεγάλη χώρα».

Αξίζει να αναφερθεί η προσφορά του Στέλιου Λουκά στην ελληνική γραμματεία, η σοβαρότητα με την οποία εδώ και χρόνια παρουσιάζει την εκπομπή «Ένα βιβλίο, ένα ταξίδι» στη δημοτική τηλεόραση Θεσσαλονίκης (η μακροβιότερη εκπομπή για το βιβλίο), όπου έχει καταγράψει συνεντεύξεις από σημαντικά πρόσωπα των Γραμμάτων μας, πρόσωπα που έφυγαν τα περισσότερα, όπως ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Αλέξης Μινωτής, ο Κορνήλιος Καστοριάδης, ο Ζακ Λακαριέρ, η Ζωή Καρέλλη, ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης, ο Γιώργος Βαφόπουλος και πολλοί άλλοι, κάνοντας τις συνεντεύξεις αυτές (που όπως μαθαίνω ετοιμάζονται να βγουν σε βιβλίο), ακόμα πιο πολύτιμες.

Διαβασμένος πάντα σχετικά με το θέμα της εκπομπής που παρουσιάζει και με σεβασμό στον συνομιλητή του, δίνει πάντα μια ιδιαίτερη ποιότητα, με προεκτάσεις στα τρέχοντα πνευματικά προβλήματα του τόπου μας. Αλλά και εκτός από τις τηλεοπτικές εκπομπές, έχει κάνει άπειρες παρουσιάσεις και έχει γράψει αμέτρητες βιβλιοκριτικές σε εφημερίδες της Θεσσαλονίκης.

Στην παρούσα ποιητική συλλογή του, ο Στέλιος Λουκάς προσεγγίζει βαθύτερες αγωνίες και καταστάσεις, το οντολογικό πρόβλημα, την εφημερότητα, το αδιέξοδο του σύγχρονου ανθρώπου, και όλα αυτά μέσα από εικόνες καθαρά ποιητικές, όπου η αθωότητα και το φως αντιμάχονται τη σκουριά «από καταβολής δακρύων» και την οδύνη της υπάρξεως. Ο ποιητικός λόγος του πιο στιβαρός και πιο ώριμος, με μεταφυσικές προεκτάσεις και αναγωγές, σε μεταφέρει στο δικό του ποιητικό σύμπαν, που, εκ πρώτης όψεως, το χαρακτηρίζει η απλότητα και η γαλήνη, όμως, λίγο να σκύψεις, θα παγιδευτείς στη δόνηση των υπαρξιακών του ερωτημάτων. «Η παρακμή της μνήμης είναι ο δρόμος που οδηγεί στο σκοτάδι», γράφει, και επισημαίνει ακόμα πως «κάθε αξία, κάθε ιδανικό, θέλω να πω κάθε Κήπος βρίσκεται αντιμέτωπος με την οδύνη της σκουριάς».

Όμως, η μοίρα της ποίησης είναι να αναζητά τη χαρά υπερβαίνοντας το σκοτάδι, να αναζητά το φως και την ομορφιά εκεί όπου βλασταίνει ο θάνατος. Και οι στί-

χοι του παίρνουν μια τρυφερότητα σχεδόν παιδική, γίνονται υπέρβαση και έκπληξη μπρος στο θάμβος της ζωής. «Όλα τα ξεχασμένα κοχύλια / από παιδικά χέρια αφημένα στον βράχο / γίνονται γλάροι / η ομορφιά ποτέ δεν περιμένει / ανθίζει πριν από την έκπληξη».

Το πέρασμα ζητά για τη θάλασσα τη μυστική, τη θάλασσα τη μεταφορική, που θα τον οδηγήσει στην αυτογνωσία, «ναυαγούμε σ' ερείπια σώματα», γράφει, και αναρωτιέται «ποιας ακρωτηριασμένης ρίζας αδύναμο φύλλωμα είμαστε;»

Στην πρώτη ποιητική συλλογή του «Η πιο μεγάλη χώρα», ζούσε το θάμβος της σιωπής, το θάμβος της όρασης και της υπαρξης. Όλα ήταν μαγικά μέσα σ' αυτό το ποιητικό κέλυφος που δεν το είχε ακόμα διαβρώσει η γνώση. Σε τούτη τη νέα ποίησή του, κοιτάζει ψηλά τους νεκρούς, αγναντεύει τα χαμένα πρόσωπα που τον χαιρετούν από την άλλη μεριά του χρόνου, από την άλλη διάσταση. «Πρέπει να βρούμε απ' τη σιωπή», γράφει, «ήρθε πλέον ο καιρός / από ψηλά μας χαιρετούν οι νεκροί».

Η θάλασσα επανέρχεται σε όλη τη διαδρομή της ποίησής του, σαν να την διαπερνά η ρευστή ουσία της ή σαν να είναι

η θάλασσα το κοσμολογικό στοιχείο που περιρρέει ολόκληρη την ύπαρξη. Και θυμώμα το στίχο του Ελύτη «θάλασσα δημοκρατική», όπου όλα τα στοιχεία του κόσμου σμίγουν μέσα στο ίδιο ανεξικνιάστο γίγνεσθαι της ζωής. Γιατί, σίγουρα, όταν διανύσει κανείς την πρώτη ποιητική μαγεία, το πρώτο

θάμβος, την πρώτη έκσταση, φτάνει, όχι ανώδυνα, στη γνώση της βαθιάς ενότητας των πάντων, όπου «συλλάψεις όλα» όπως είπε ο Ηράκλειτος, «μεμιγμένα εν αίματι» κατά τον λόγο της Αποκάλυψης.

Τα ποιήματα της συλλογής μικρά και λιτά, σαν παραβολικά, χωρίς καμιά έπαρση. Παραθέτω τούτο το μικρό ποίημα, όπου ο ποιητής σμίγει και πάλι την εικόνα της ομορφιάς με το στοιχείο του θανάτου. «Από την αγριεμένη θάλασσα / ένας γλάρος υψώνεται / λογχίζει θυμωμένος τον ουρανό / κι έπειτα επιστρέφει στα κύματα / στα κόκαλα των Αγίων που ταξιδεύουν». Κι ύστερα, προσπαθεί να ευμενίσει το σκοτάδι που έρχεται, να ξερκίσει το φόβο «να μη φοβάσαι το σκοτάδι», γράφει, «στο σκοτάδι προσεύχεσαι το ανδρόνι». Και τελειώνει τη συλλογή με το αισιόδοξο μήνυμα: «να φεύγει η σκουριά / να μένει το δάκρυ / αιώνια αένας ανθοφορία / της αθωότητας».

Η ποίηση ήταν πάντα «ένας διαφορετικός τρόπος του νοείν και του είναι», όπως είπε ο Ελύτης. Και ο Στέλιος Λουκάς έχει την προσωπική σφραγίδα του λόγου του.

«Η παρακμή
της μνήμης»
του Στέλιου
Λουκά.